

גליון 314

פרשת בשלח - מעבר למילים
הרב חגי לונדין - ישיבת ההסדר "שדרות"

בפרשתנו פרשת "בשלח" אנו נתקלים בתופעה חדשה: עם ישראל מתחיל לשיר! מהי למעשה 'שירה'?

מין הרב זצ"ל מגדיר את השירה כ"הבעה שכלית עליונה"¹. קרי, לעיתים ישנם דברים המצויים 'מעבר למילים'. התחושה היא כה גדולה, כל כך מלאת עוצמה – שהבעתה חייבת להופיע רק באופן מוסיקלי, רגש עליון הקיים מעבר למילים המצומצמות בתוך 'הגדרות'.

עם זאת יש לשים לב, כי שירה איננה נעימה מוסיקלית ריקה מתוכן, בתוך השירה מצויה חשיבה, חשיבה פנימית: "הלמודים המעשיים הם מזונה של הנשמה... כדרך שהמזונות הגשמיים בונים את הגוף. והעיונים העליונים, הגיון הדעות, השירה והתעלות הרוח, הם אוירה של הנשמה אשר לנשמה."²

כלומר, הלימודים התורניים העוסקים בצד המעשי של החיים (דברי הלכה וכדומה) בונים בנפש את התשתית האישיותית, כשם שהמזון החומרי מזין את גוף האדם. לעומת זאת, העיסוק בתכנים מחשבתיים, בשירה וכו' - מעניק לנפש את שאר הרוח, מעין הנשימה הנותנת לאדם את חיוניותו; ו"כל מה שיהיה האורגן מכלכל במזון יותר מבריא, יקבל יותר ויותר את השפעת הטוב שהאור הטבור משיפע עליו"³ - כדוגמת מאכלים בריאים, המאפשרים לגוף האדם לתפקד ומשמשים בסיס לחיים איכותיים יותר, כך לימוד הלכתי איכותי ישמש מצע להתרוממות רוחנית ושירית.

במילים אחרות: שירה אמיתית מגיע מתוך עולם שכלי ומעשי, עשיר.

כאשר עם ישראל יוצא מהמצרים, קורע את הים, מנפץ את כבלי השעבוד של עולם הטבע, והוא נוגע בקדושה, מתחבר לתורה - רק אז מופיעה השירה: "אז ישיר משה ובני ישראל"⁴.

בתרבות הדתית כיום, נשמעים קולות רבים המעוניינים בהתחדשות של 'שירה מתוך קדושה'. הרצון הזה כשלעצמו הוא חיובי, אולם חשוב לזכור שלא כל 'מנגינת פופ' זולה עליה 'מולבש' פסוק מתהילים הופכת באופן אוטומטי להיות נעימתו של דוד המלך, על אותו משקל, לא כל חמשיר הנכתב בידי 'בחור עם כיפה' על אהבה מתוסכלת, הוא בחזקת 'משב רוח רענן בחברה הדתית'...

כדי ליצור שירה איכותית, יש צורך בעולם מאד פנימי, עמוק והלכתי - מחשבתי. רק עולם שכזה הוא אשר יביא לנו את המשוררים אשר יחדשו באוזנינו את 'שירת הים'. אך כדי לבטא עולם רוחני עדין 'מעבר למילים' - יש לפנינו להתמלא בהרבה מילים, בהרבה שכל, בהרבה תורה.

¹ סידור 'עולת ראייה' חלק א עמ' ר

² אורות התורה פרק ו, סעיף ו

³ שם

⁴ ספר שמות פרק טו, א